De sport wint een belangrijke ronde in de Wet Markt en Overheid!

Waarom gemeenten sportaccommodaties ook straks onder de kostprijs mogen exploiteren, maar hun huiswerk beter moeten doen?

Wie een gemeentelijke sporthal huurt, een zwemles volgt in het plaatselijke zwembad of op zaterdag een wedstrijd speelt op een gemeentelijk sportpark, zal er niet snel bij stilstaan dat achter het gebruikstarief een juridisch debat schuilgaat. Toch staat precies dát debat centraal in de wijziging van de Wet markt en overheid waarmee de Tweede Kamer in oktober 2026 heeft ingestemd.

De kernvraag is eenvoudig: in hoeverre mag een overheid concurreren met private ondernemers?

Voor de sportsector lijkt het antwoord voorlopig duidelijk. De Tweede Kamer heeft gekozen voor behoud van betaalbare sportvoorzieningen, maar verlangt tegelijkertijd dat gemeenten beter motiveren waarom zij afwijken van de gewone regels van de markt.

De overheid als marktpartij

De Wet markt en overheid maakt onderdeel uit van de Mededingingswet en bevat gedragsregels voor overheden die zelf economische activiteiten verrichten. Denk aan het exploiteren van een zwembad, het verhuren van sporthallen of het beschikbaar stellen van sportvelden. Ook op die markten kunnen commerciële aanbieders actief zijn.

Om oneerlijke concurrentie te voorkomen geldt als hoofdregel dat een overheid de integrale kostprijs van haar activiteit moet doorberekenen. Met andere woorden: een gemeente mag haar diensten in beginsel niet structureel onder de kostprijs aanbieden.

Juist in de sport wordt van die hoofdregel veelvuldig afgeweken. Gemeenten beschouwen sportaccommodaties niet als gewone commerciële activiteiten, maar als maatschappelijke voorzieningen die bijdragen aan gezondheid, preventie, sociale cohesie en gelijke kansen. Ook sportkoepels, gemeenten en de VNG hebben dat in de parlementaire behandeling nadrukkelijk onder de aandacht gebracht.

Een uitzondering die onder druk stond

De bestaande wet kende al een belangrijke uitweg: het algemeen-belangbesluit.

Wanneer een gemeenteraad vaststelt dat een activiteit plaatsvindt in het algemeen belang, zijn de gedragsregels van de Wet markt en overheid niet van toepassing. Daardoor kunnen gemeenten sporthallen, zwembaden en sportparken tegen tarieven exploiteren die niet kostendekkend zijn. Voor veel sportverenigingen vormt dat de financiële basis onder hun bestaan.

Op deze uitzondering kwam de afgelopen jaren echter toenemende kritiek. Ondernemers klaagden dat algemeen-belangbesluiten soms summier werden gemotiveerd en dat hun belangen onvoldoende zichtbaar werden meegewogen. Het wetsvoorstel moest daarom zorgen voor meer evenwicht tussen publieke belangen en marktwerking.

Wat verandert er?

De wetswijziging brengt vier wezenlijke veranderingen met zich mee.

1. De wet wordt permanent

De regeling was jarenlang tijdelijk en werd steeds verlengd. Die onzekerheid verdwijnt. Overheden, verenigingen en ondernemers weten daardoor beter waar zij structureel aan toe zijn.

2. Gemeenten moeten beter motiveren

Het belangrijkste materiële verschil zit in de motivering van algemeen-belangbesluiten. Gemeenten zullen voortaan duidelijker moeten onderbouwen waarom sprake is van een

algemeen belang, waarom dat belang zwaarder weegt dan eventuele verstoring van de markt en welke gevolgen een besluit heeft voor ondernemers. De ruimte blijft bestaan, maar de juridische onderbouwing moet sterker worden.

3. Geen verplichte marktconsultatie voor sportaccommodaties

Opvallend genoeg heeft de Tweede Kamer sportaccommodaties een bijzondere positie gegeven. Voor veel economische activiteiten geldt voortaan een verplichte consultatie van ondernemers voorafgaand aan een algemeen-belangbesluit. Voor de exploitatie van sportaccommodaties is deze verplichting echter geschrapt.

Achter die keuze ligt een duidelijke politieke afweging. Sportvoorzieningen worden beschouwd als maatschappelijke infrastructuur waarvoor gemeentelijke betrokkenheid vaak noodzakelijk is om toegankelijkheid, spreiding en betaalbaarheid te waarborgen.

4. Geen verplichte herbeoordeling iedere vijf jaar

Een ander debatpunt betrof de vraag of algemeen-belangbesluiten verplicht iedere vijf jaar opnieuw zouden moeten worden beoordeeld.

Sportorganisaties, gemeenten en de VNG verzetten zich hiertegen. Zij wezen erop dat sportvastgoed wordt ontwikkeld, geëxploiteerd en afgeschreven over perioden van tientallen jaren. De Tweede Kamer heeft dat argument gevolgd. Herbeoordeling vindt straks alleen plaats wanneer gewijzigde feiten of omstandigheden daar aanleiding voor geven.

Wat betekent dit voor de praktijk?

Voor sportverenigingen is de uitkomst gunstig. De mogelijkheid om gemeentelijke accommodaties tegen relatief lage tarieven te blijven gebruiken, blijft behouden. Ook wordt voorkomen dat verenigingen iedere vijf jaar opnieuw moeten afwachten of de financiële uitgangspunten van hun accommodatie veranderen.

Voor commerciële sportaanbieders ontstaat een ander beeld. Zij krijgen weliswaar geen formele consultatierol bij sportaccommodaties, maar kunnen algemeen-belangbesluiten nog steeds aanvechten via bezwaar en beroep. Juist omdat gemeenten hun besluiten zwaarder moeten motiveren, ontstaat een scherper toetsingskader voor de bestuursrechter.

Voor gemeenten betekent de wet vooral dat de beleidsruimte behouden blijft, maar dat een zorgvuldige voorbereiding belangrijker wordt dan ooit. Een algemeen-belangbesluit zal niet langer kunnen volstaan met enkele algemene verwijzingen naar sportstimulering. De onderbouwing zal aantoonbaar inzicht moeten geven in het publieke belang én in de gevolgen voor de markt.

Meer motiveren, niet minder sporten

De parlementaire behandeling laat zien dat de discussie uiteindelijk niet ging over de vraag óf gemeenten mogen investeren in sport. Daarover bestaat in Den Haag brede overeenstemming. Het debat ging vooral over de vraag hoe zorgvuldig een overheid moet uitleggen waarom zij dat doet wanneer ook private partijen actief zijn. De uitkomst is een politieke en juridische middenweg.

De positie van ondernemers wordt versterkt door hogere motiveringseisen, terwijl tegelijkertijd wordt erkend dat sportvoorzieningen een bijzondere maatschappelijke functie vervullen. De boodschap aan gemeenten is daarmee helder: goedkoop sporten mag blijven, maar vanzelfsprekend is het niet meer. Wie de uitzondering wil gebruiken, zal beter moeten uitleggen waarom dat in het algemeen belang is.

BDS Advocatuur
info@bdsadvocatuur.nl
Stadsplateau 27
3521 AZ Utrecht